

qualitative educational process, educational activities, etc. are being analyzed. As well, the activity of higher educational establishment, its representatives and students, aimed at supporting Ukrainian statehood, the church, deepening of the national cultural revival, protection of cultural values and national sovereignty are revealed.

Key words: *Kamianets-Podilskyi State Ukrainian university, professorship, students, specialists training, national revival, state sovereignty.*

Одержано 23 лютого 2018 року

УДК 378.4.014.61 (477.43-21)

В.В. Кобильник, Л.В. Горчак

Основні тенденції модернізації системи підготовки фахівців у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка

У статті проаналізовано діяльність Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка з підготовки фахівців, зокрема, акцентовано на основних заходах з імплементації норм Закону України «Про вищу освіту», окреслено перелік спеціальностей, ліцензованих та акредитованих упродовж 2014-2018 рр. Звернено увагу на зміни в організаційній структурі університету упродовж 2014-2018 рр. Узагальнено статистичну інформацію щодо кількості випускників Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Ключові слова: *вища освіта, університет, ліцензування, акредитація, спеціальність, напрям підготовки, випускник, звітність.*

Проголошення незалежності України ознаменувало новий етап у розвитку освітньої галузі. Успадкована з радянського минулого система освіти потребувала кардинальних змін, а саме – творення національної освіти, яка є визначальним чинником забезпечення її національних інтересів, зміцнення авторитету та конкуренто-спроможності на міжнародній арені, культурного та духовного відродження українського народу.

За роки незалежності Українська держава поступово вибудовує якісно нову модель освіти. Формування освітньої політики відбувається у рамках повноважень національної держави і визначається суто її пріоритетами, зокрема, у перші роки незалежності стратегія розвитку освіти була визначена Державною національною програмою «Освіта» ("Україна ХХІ століття"), яка декларувала створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації [1]. Концептуальні ідеї та погляди на стратегію й основні напрями розвитку освіти в першій чверті ХХІ ст. визначено Національною доктриною розвитку освіти, що затверджена Указом Президента України 17 квітня 2002 р. № 347/2002. Водночас, глобалізація та інтеграція у міжнародний освітній простір, формування інформаційного суспільства актуалізували проблему підвищення якості та конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах й відповідно зумовили розроблення Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України 25 червня 2013 р. № 344/2013.

У контексті реалізації ідей і положень Національної доктрини розвитку освіти, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року важливе значення має прийняття низки законів, нормативно-правових актів, зокрема, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та ін., які встановлюють основні правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи освіти; регулюють суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, права та обов'язки фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права; визначають компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти тощо.

Мета пропонованої статті – проаналізувати динаміку розвитку системи освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка упродовж 2014-2018 рр. та виокремити основні тенденції підвищення якості професійної підготовки фахівців.

Концептуальні засади модернізації освіти, пошук ефективних механізмів державного управління вищої освіти в контексті європейської інтеграції, актуальні питання забезпечення якості вищої освіти є предметом досліджень як теоретиків, так і практиків у галузі освіти. З-поміж них виокремимо В. Андрущенка, Я. Болубаша,

М. Згуровського, В. Журавського, М. Карамушку, В. Кременя, С. Ніколаєнка, З. Слєпканя, М. Степка, В. Лугового та ін. Актуальні питання підготовки фахівців, теоретико-методологічні аспекти забезпечення її якості в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, важливі аспекти становлення та розвитку вишу є предметом досліджень П. Атаманчука, О. Завальнюка, С. Копилова, О. Комарницького, І. Кучинської, Т. Франчук та ін.

Однією з основних тенденцій підвищення якості професійної підготовки фахівців є забезпечення відповідності розвитку освітньої системи університету головним стратегічним напрямом оновлення вищої освіти в Україні. Держава декларує, що освіта є стратегічним ресурсом соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації кожної особистості. З огляду на визначені пріоритети найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури, проектування акмеологічного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави [4].

В умовах розбудови національної системи освіти, її інтеграції у світовий освітній простір удосконалено нормативно-правове забезпечення освіти, змінено її структуру, зміст підготовки фахівців, умови прийому до закладів вищої освіти та ін. Водночас є низка проблем, вирішення яких сприятиме забезпеченню якості освіти, з-поміж них виокремимо такі: недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці; зниження суспільної моралі, духовності, культури поведінки частини учнівської та студентської молоді; недосконалість системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти; повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження в освітній процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій; відсутність цілісної системи соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників; низький рівень фінансово-економічного, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення закладів освіти; слабка мотивація суспільства та бізнесу до інвестування освіти; відсутність системи мотивацій і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти, нівелювання ризиків у зазначеній діяльності та ін. [4].

З-поміж тенденцій підвищення якості професійної підготовки фахівців варто виокремити максимальне врахування історичного досвіду розвитку закладу вищої освіти та особливостей його функціонування в конкретний період. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка є історичним правонаступником Кам'янець-Подільського державного українського університету, створення якого стало одним із найбільших культурних досягнень Української революції 1917-1921 рр. Упродовж своєї історії заклад вищої освіти зазнав низки реорганізацій, з урахуванням яких визначено періодизацію його історії, зокрема: 1918-1921 рр. – період функціонування Кам'янець-Подільського державного українського університету, 1921-1930 рр. – Кам'янець-Подільського інституту народної освіти, 1930-1933 рр. – Кам'янець-Подільського інституту соціального виховання, 1933-1935 рр., 1939-1948 рр. – Кам'янець-Подільського педагогічного (учительського) інституту, 1948-1997 рр. – Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, 1997-2003 рр. – Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету, 2003-2007 рр. – Кам'янець-Подільського державного університету [4], 2008-2018 рр. – Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [31].

Наступна тенденція полягає в оновленні нормативно-правової бази функціонування та розвитку університету, удосконаленні його організаційної структури. У 2014 р. колектив університету розпочав роботу з імплементації норм нового Закону України «Про вищу освіту», зокрема: вчена рада університету ухвалила «План заходів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка з імплементації Закону України «Про вищу освіту» [33, с.183-192]; відбулися вибори вченої ради університету та її голови (на виконання вимог ст. 36 Закону України «Про вищу освіту»); ухвалено рішення про максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника в обсязі, що не перевищує 600 годин на навчальний рік; вжито низку заходів щодо забезпечення поступового переходу на підготовку фахівців за схемою «бакалавр» – «магістр»; розроблено (оновлено) освітні (освітньо-професійні та освітньо-наукові) програми; розроблено та введено в дію нові навчальні плани підготовки фахівців освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та освітньо-наукового ступеня «доктор філософії»; реалізовано механізм вибору студентами навчальних дисциплін циклу вільного вибору студента; розроблено і введено в дію Положення про вчену раду Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), Положення про ректорат, Положення

про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Положення про навчальну дисципліну студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про проведення практики студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, Положення про ректорський контроль навчальних досягнень студентів, Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу права на академічну мобільність, Положення про рейтингове оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів, Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін студентами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладанні з ними трудових договорів (контрактів) та ін. Важливе значення для вишу має ухвалення 30 серпня 2018 р. вченою радою університету Стратегічного плану розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2018-2022 роки [32], що визначив стратегічні орієнтири підвищення ефективності діяльності університету на окреслений період.

Упродовж 2014-2018 рр. удосконалено організаційну структуру університету, що сприяло оптимізації освітнього процесу, створенню умов для надання якісних освітніх послуг та ефективному використанню коштів державного бюджету. Зокрема, у 2014 р. перейменовано кафедру історії народів Росії та спеціальних історичних дисциплін на кафедру архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін [34, с. 62], реорганізовано кафедру загальної педагогіки, педагогіки вищої школи та управління навчальним закладом у кафедру педагогіки дошкільної, початкової середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, кафедру педагогіки та методик дошкільної і початкової освіти реорганізовано в кафедру теорії та методик дошкільної і початкової освіти [35, с. 69, 72]; у 2015 р. ліквідовано кафедру диференціальних рівнянь, а кафедру алгебри і математичного аналізу перейменовано на кафедру

математики [36, с. 223]; кафедру мистецьких дисциплін реорганізовано в кафедру образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва, а кафедру теорії, історії музики і гри на музичних інструментах перейменовано на кафедру музичного мистецтва [37, с. 43, 46]; ліквідовано кафедру анатомії, фізіології та валеології [38, с. 195]; на базі кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини створено кафедру теорії і методики фізичного виховання й кафедру фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання; на базі кафедри географії та екології створено кафедру географії та методики її викладання і кафедру екології; кафедру туризму та економічної теорії перейменовано на кафедру туризму та готельно-ресторанної справи [39, с. 299-308]; у 2017 р. на базі кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти створено кафедру теорії та методик дошкільної освіти; на базі кафедри мовознавчих дисциплін – кафедру теорії та методик початкової освіти [40]; кафедру педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом перейменовано на кафедру педагогіки та управління навчальним закладом [41]. Результатом проведеної роботи є удосконалена структура університету, складовими якої станом на 1 вересня 2018 р. є: 9 факультетів, 40 кафедр, 14 науково-дослідних центрів, 2 навчально-науково-методичні комплекси, 2 навчально-науково-виробничі комплекси, 24 науково-дослідні та навчально-наукові лабораторії, бібліотека та ін.

В умовах глобальних змін у сучасній економіці надзвичайно важливим є узгодження ринку праці з ринком освітніх послуг. З урахуванням цього виокремимо тенденцію до оновлення та розширення спектру освітніх послуг відповідно до попиту регіонального ринку праці. Результати його моніторингу обумовили доцільність проведення роботи з розширення спектру надання освітніх послуг, пов'язаних зі здобуттям вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра, спеціаліста та магістра. Водночас, модернізація освітнього процесу згідно з принципами Болонської декларації зумовила перехід до двоступеневої системи підготовки фахівців з вищою освітою («бакалавр» – «магістр»), який в університеті завершено у 2017 р. В умовах реструктуризації вищої освіти, з урахуванням моніторингу ринку праці, університет акцентував увагу на ліцензуванні спеціальностей освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» і перерозподілі ліцензованих обсягів підготовки фахівців. Зокрема, було ліцензовано такі спеціальності (напрями підготовки) освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційного

рівня «спеціаліст»: у 2014 р. – 6.030302 Реклама і зв'язки з громадськістю (у медіа-галузі) галузі знань 0303 Журналістика та інформація [19], 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво галузі знань 0202 Мистецтво, 7.13010101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення, 8.03050501 Управління персоналом та економіка праці галузі знань 0305 Економіка та підприємництво [20]; у 2015 р. – 6.020303 Філологія (мова і література польська)* галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 8.13010101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення, 8.18010022 Освітні вимірювання галузі знань 1801 Специфічні категорії [21], 8.03050401 Економіка підприємства (за видами економічної діяльності) галузі знань 0305 Економіка і підприємництво [22]. Окрім того, у 2015 р. отримано ліцензію для продовження діяльності з надання освітніх послуг у сфері вищої освіти з післядипломної освіти, а саме – підвищення кваліфікації педагогічних працівників та керівників закладів освіти за акредитованими напрямками (спеціальностями) [21].

Підтвердженням якості надання університетом освітніх послуг є акредитація напрямів підготовки/спеціальностей/освітніх програм на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконати вимоги стандарту, досягнення заявлених у програмі результатів навчання. Зокрема, було проведено роботу з підготовки низки акредитаційних справ, результатом якої є акредитація напрямів підготовки/спеціальностей/освітніх програм:

– у 2014 р. за першим (бакалаврським) рівнем: 6.140103 Туризм галузі знань 1401 Сфера обслуговування [18], 6.130101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення; за другим (магістерським) рівнем: 8.02030203 Архівознавство галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 8.01010101 Дошкільна освіта галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 8.14010301 Туризмознавство (за видами) галузі знань 1401 Сфера обслуговування [19];

– у 2015 р. за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст»: 7.13010101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення [23]; за другим (магістерським) рівнем: 8.03030101 Журналістика (пресова журналістика, радіо- і тележурналістика) галузі знань 0303 Журналістика та інформація [21], 8.04030201 Інформатика* галузі знань 0403 Системні науки та кібернетика [24]; перепідготовки спеціалістів зі спеціальностей 7.01010101 Дошкільна освіта (перепідготовка) та 7.01010201 Початкова освіта (перепідготовка) галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 7.01020101 Фізичне виховання* (перепідготовка) галузі знань 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини [21];

– у 2016 р. за першим (бакалаврським) рівнем: 6.010101 Дошкільна освіта галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 6.020206 Реставрація творів мистецтва галузі знань 0202 Мистецтво, 6.030505 Управління персоналом та економіка праці галузі знань 0305 Економіка та підприємництво [26]; за другим (магістерським) рівнем: 8.03050501 Управління персоналом та економіка праці галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, 8.14010301 Туризмознавство (за видами) галузі знань 1401 Сфера обслуговування [25];

– у 2017 р. за першим (бакалаврським) рівнем: 6.010104 Професійна освіта (Електроніка) галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 6.030103 Практична психологія* галузі знань 0301 Соціально-політичні науки [28]; за другим (магістерським) рівнем: 8.13010101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення, 8.18010022 Освітні вимірювання галузі знань 1801 Специфічні категорії, 8.03050401 Економіка підприємства (за видами економічної діяльності) галузі знань 0305 Економіка та підприємництво [27];

– у 2018 р. за першим (бакалаврським) рівнем: 6.140101 Готельно-ресторанна справа галузі знань 1401 Сфера обслуговування, 6.040302 Інформатика* галузі знань 0403 Системні науки та кібернетика [30]; за другим (магістерським) рівнем: освітньо-професійна програма Комп'ютерні науки та інформаційні технології за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології (Комп'ютерні науки) [29].

Для узгодження підготовки педагогічних працівників за поєднаними напрямками (спеціальностями, спеціалізаціями) з потребами дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних і професійно-технічних закладів освіти у кадрах з певного напрямку підготовки або з певної спеціальності, спеціалізації на виконання Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України від 25 червня 2013 р. № 344, вчена рада затвердила перелік поєднань напрямів (спеціальностей), за якими університет здійснює підготовку педагогічних працівників освітніх ступенів “бакалавр”, “магістр” та освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” із додатковими спеціальностями та спеціалізаціями.

Важливою тенденцією є системна робота над підвищенням якісних показників освітньої діяльності університету, забезпечення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Зокрема, проведено роботу з ліцензування та акредитації напрямів підготовки/спеціальностей/освітніх програм надала можливість університету станом на 01 вересня 2018 р. забезпечити підготовку фахівців з вищою освітою за відповідними освітніми (освітньо-

професійними, освітньо-науковими) програмами, що відповідають першому (бакалаврському), другому (магістерському), третьому (освітньо-науковому) та науковому рівням і 7-10 кваліфікаційним рівням за Національною рамкою кваліфікацій: за першим (бакалаврським) рівнем – із 37 спеціальностей і 28 напрямів підготовки; за другим (магістерським) рівнем – із 34 спеціальностей; за освітньо-науковим ступенем «доктор філософії» та науковим ступенем «доктор наук» – за 19 спеціальностями. Зокрема, за першим (бакалаврським) рівнем університет здійснює підготовку фахівців за такими спеціальностями, що відповідають «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2017 р. № 53): 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта (Українська мова і література), 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), 014 Середня освіта (Мова і література (польська)), 014 Середня освіта (Історія), 014 Середня освіта (Математика), 014 Середня освіта (Біологія), 014 Середня освіта (Географія), 014 Середня освіта (Фізика), 014 Середня освіта (Фізична культура), 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 015 Професійна освіта (Охорона праці), 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація галузі знань 02 Культура і мистецтво; 032 Історія та археологія, 035 Філологія (Українська мова і література), 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно) галузі знань 03 Гуманітарні науки; 051 Економіка, 052 Політологія, 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки; 061 Журналістика галузі знань 06 Журналістика; 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування; 091 Біологія галузі знань 09 Біологія; 101 Екологія, 103 Науки про Землю галузі знань 10 Природничі науки; 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології, 122 Комп'ютерні науки галузі знань 12 Інформаційні технології; 227 Фізична реабілітація, 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я; 231 Соціальна робота, 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота; 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування; за першим (бакалаврським) рівнем за напрямами підготовки, що відповідають «Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у

вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719: 6.010101 Дошкільна освіта, 6.010102 Початкова освіта, 6.010105 Корекційна освіта (за нозологіями), 6.010106 Соціальна педагогіка галузі знань 0101 Педагогічна освіта; 6.010201 Фізичне виховання*, 6.010203 Здоров'я людини галузі знань 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини; 6.020204 Музичне мистецтво*, 6.020205 Образотворче мистецтво*, 6.020206 Реставрація творів мистецтва, 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво галузі знань 0202 Мистецтво; 6.020302 Історія*, 6.020303 Філологія* Мова і література (англійська), 6.020303 Філологія* Мова і література (німецька), 6.020303 Філологія*. Мова і література (польська) галузі знань 0203 Гуманітарні науки; 6.030102 Психологія*, 6.030104 Політологія* галузі знань 0301 Соціально-політичні науки; 6.030301 Журналістика галузі знань 0303 Журналістика та інформація; 6.030504 Економіка підприємства, 6.030505 Управління персоналом та економіка праці галузі знань 0305 Економіка та підприємництво; 6.040102 Біологія*, 6.040104 Географія*, 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування галузі знань 0401 Природничі науки; 6.040201 Математика*, 6.040203 Фізика* галузі знань 0402 Фізико-математичні науки; 6.040302 Інформатика* галузі знань 0403 Системні науки та кібернетика; 6.130101 Соціальна допомога галузі знань 1301 Соціальне забезпечення; 6.140101 Готельно-ресторанна справа, 6.140103 Туризм галузі знань 1401 Сфера обслуговування.

За другим (магістерським) рівнем відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 здійснюється підготовка фахівців за такими спеціальностями: 011 Науки про освіту, 011 Освітні, педагогічні науки, 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта (Українська мова і література), 014 Середня освіта (Мова і література (англійська), 014 Середня освіта (Мова і література (німецька), 014 Середня освіта (Історія), 014 Середня освіта (Математика), 014 Середня освіта (Біологія), 014 Середня освіта (Географія), 014 Середня освіта (Фізика), 014 Середня освіта (Фізична культура), 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), 015 Професійна освіта (Охорона праці), 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта/Педагогіка; 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація галузі знань 02 Культура і мистецтво; 032 Історія та археологія, 035 Філологія (Українська мова і література) галузі знань 03 Гуманітарні науки; 051 Економіка, 052 Політологія,

053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки; 061 Журналістика галузі знань 06 Журналістика; 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування; 091 Біологія галузі знань 09 Біологія; 101 Екологія галузі знань 10 Природничі науки; 122 Комп'ютерні науки галузі знань 12 Інформаційні технології; 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я; 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота; 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування.

Університет забезпечує перепідготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „спеціаліст” за спеціальностями, що відповідають «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (зі змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2017 р. № 53): 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта (Історія), 014 Середня освіта (Фізична культура), 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, та за спеціальностями, що відповідають «Переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787: 7.01010201 Початкова освіта галузі знань 0101 Педагогічна освіта; 7.02030302 Мова і література (англійська)* галузі знань 0203 Гуманітарні науки; 7.03010201 Психологія* галузі знань 0301 Соціально-політичні науки.

Окрім того, університет забезпечує військову підготовку студентів закладів вищої освіти за програмою підготовки офіцерів запасу, підвищення кваліфікації педагогічних працівників та керівників закладів освіти, підготовку до вступу до закладів вищої освіти громадян України.

Діяльність закладу вищої освіти спрямована на формування національної інтелігенції, підготовку фахівців для потреб різних галузей господарства. Для з'ясування кількості випускників вишу насамперед визначимо, що випускники – це особи, які успішно виконали відповідну освітню (наукову) програму, пройшли атестацію та отримали документ про вищу освіту (диплом) [3, с. 12]. У нашому дослідженні використано статистичні матеріали, зібрані та систематизовані дослідниками історії вишу О. Завальнюком та О. Комарницьким [2], статистичну інформацію «Звіт вищого навчального закладу (форма «2-3 нк»), журнали обліку виданих

дипломів та поточні архіви вишу. Зважаючи на відсутність частини статистичних матеріалів, що обумовлено складними умовами перших років функціонування вишу, військовими діями, політикою сталінського режиму, певними розбіжностями в інформаційних джерелах, констатуємо факт недостатньої точності статистичних даних.

Перша інформація про випуск фахівців датується 1922 р. За період з 1922 р. по 1990 р. виш здійснив випуск майже 27 550 осіб [4, с. 28-30], за період з 1991 р. по 2018 р. – майже 57 750 осіб [4, с. 30-31; 41-56]. Досліджуючи період з 2014 р. по 2018 р., конкретизуємо кількість підготовлених фахівців, зокрема, у 2014 р. університет здійснив випуск 2846 осіб [7; 8], у 2015 р. – 2468 осіб [9; 10], у 2016 р. – 2013 осіб [10; 12], у 2017 р. – 1869 осіб [13; 14], у 2018 р. – 2292 особи [15; 16]. У розрізі освітніх ступенів та освітньо-кваліфікаційних рівнів маємо таку статистику: за освітнім ступенем «бакалавр» у 2014 р. – 1371 особа [7; 8], 2015 р. – 1170 осіб [9; 10], 2016 р. – 1042 особи [11; 12], 2017 р. – 1080 осіб [13; 14], 2018 р. – 947 осіб [15; 16]; за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» у 2014 р. – 1201 особа [7; 8], 2015 р. – 1035 осіб [9; 10], 2016 р. – 750 осіб [11; 12], 2017 р. – 427 осіб [13; 14], 2018 р. – 1 особа [15; 16]; за освітнім ступенем «магістр» у 2014 р. – 274 особи [7; 8], 2015 р. – 263 особи [9; 10], 2016 р. – 221 особа [11; 12], 2017 р. – 362 особи [13; 14], 2018 р. – 1244 особи [15; 16]. Отже, за період з 2014 р. по 2018 р. університет здійснив випуск 11388 фахівців.

Загалом за період функціонування вишу було забезпечено підготовку майже 82 300 осіб. Зауважимо, що статистична звітність закладу вищої освіти «2-3 нк» не містить інформації про випускників, які навчалися за програмами перепідготовки спеціалістів. Ці дані зосереджені в журналах обліку виданих дипломів, а також у Єдиній державній електронній базі у сфері освіти (ЄДЕБО), що виконує функції збереження, захисту та верифікації персональних даних, відповідно до вимог чинного законодавства. Згідно з журналами обліку виданих дипломів за період з 2000 по 2018 р. університет здійснив випуск 2004 осіб, які навчалися за програмами перепідготовки спеціалістів [17]. З урахуванням цієї статистичної інформації можемо констатувати, що за період з 1991 р. по 2018 р. здійснено випуск майже 56750 осіб. Загалом за період з 1918 р. по 2018 р. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка здійснив підготовку майже 84 300 фахівців для галузей народного господарства.

Отже, аналіз динаміки розвитку системи освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка упродовж 2014-2018 рр. свідчить про спрямування на комплексне оновлення її змісту та принципів функціонування, з урахуванням викликів нового Закону України «Про вищу освіту». Системність підходу забезпечується провідними тенденціями підвищення якості професійної підготовки фахівців, з-поміж яких виокремлено: 1) забезпечення відповідності розвитку освітньої системи університету основним стратегічним напрямом оновлення вищої освіти в Україні; 2) максимальне врахування історичного досвіду розвитку закладу вищої освіти та особливостей його функціонування в конкретний період; 3) оновлення нормативно-правової бази функціонування та розвитку університету, удосконалення його організаційної структури; 4) оновлення та розширення спектру освітніх послуг відповідно до попиту регіонального ринку праці; 5) системна робота над підвищенням якісних показників освітньої діяльності університету, забезпечення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Проведений аналіз дає можливість, з одного боку, визначити ефективність функціонування освітньої системи університету відповідно до базових критеріїв якості, з іншого – коректно, на науково обґрунтованій основі проектувати та програмувати пріоритетні напрями розвитку університету на перспективу.

Список використаних джерел і літератури

1. Державна національна програма «Освіта» ("Україна XXI століття"): веб-сайт. URL: [http://http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF).
2. Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б. До історії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: 1918-2010 рр. : довідково-історичні матеріали. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2011. 112 с.
3. Закон «Про вищу освіту»: чинне законодавство станом на 06 вересня 2014 року : (відповідає офіц. текстів). Київ : Алерта, 2014. 96 с.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : указ Президента України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
5. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2013/2014 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

6. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2013/2014 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

7. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2014/2015 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

8. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2014/2015 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

9. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2015/2016 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

10. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2015/2016 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

11. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2016/2017 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

12. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2016/2017 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

13. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2017/2018 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

14. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2017/2018 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

15. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2018/2019 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

16. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Звіт вищого навчального закладу на початок 2018/2019 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

17. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Інформація заочного відділу.

18. Рішення Акредитаційної комісії від 03.06.2014 р., протокол № 109.

19. Рішення Акредитаційної комісії від 08.07.2014 р., протокол № 110.

20. Рішення Акредитаційної комісії від 22.09.2014 р., протокол за № 112.

21. Рішення Акредитаційної комісії від 31.03.2015 р., протокол № 115.

22. Рішення Акредитаційної комісії від 28.05.2015 р., протокол № 116.

23. Рішення Акредитаційної комісії від 30.06.2015 р., протокол № 117.

24. Рішення Акредитаційної комісії від 24.07.2015 р., протокол № 118.

25. Рішення Акредитаційної комісії від 01.03.2016 р., протокол № 120.

26. Рішення Акредитаційної комісії від 20.12.2016 р., протокол за № 123.

27. Рішення Акредитаційної комісії від 02.03.2017 р., протокол № 124.

28. Рішення Акредитаційної комісії від 03.07.2017 р., протокол № 126.

29. Рішення Акредитаційної комісії від 20.02.2018 р., протокол № 128.

30. Рішення Акредитаційної комісії від 10.07.2018 р., протокол № 131.

31. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2008 р. № 1119-р «Про присвоєння імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільському національному університету» : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2008-%D1%80>.

32. Стратегічний план розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2018-2022 роки : веб-сайт. URL: <http://drive.google.com/file/d/1PjLhkIbdl04L9TOAU2hadvu47cPDASV/view>.

33. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр.3973 Накази №№ 6-ОД(ч.3)-24-ОД з основної діяльності університету. 256 с. Наказ «Про виконання ухвали вченої ради університету від 26.02.2015 р.» від 02.03.2015 р. № 12-ОД. С.: 183-192.

34. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3598. Накази №№ 1-ОД-24-ОД ректора з основної діяльності. 115 с. Наказ «Про перейменування кафедри історії народів Росії та спеціальних історичних дисциплін» від 26.08.2014 р. № 12-ОД. С. 62.

35. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3598. Накази №№ 1-ОД-24-ОД ректора з основної діяльності. 115 с. Наказ «Про зміни в структурі факультету української філології та журналістики й педагогічного факультету і переведення студентів спеціальності 8.18010020 Управління навчальним закладом з факультету української філології та журналістики на педагогічний факультет» від 01.09.2014 р. № 15-ОД. С.: 69, 72.

36. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3973. Накази №№ 6-ОД(ч.3)-24-ОД з основної діяльності університету. 256 с. Наказ «Про зміни в структурі фізико-математичного факультету» від 12.05.2015 р. № 13-ОД. С. 223.

37. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3971. Накази №№ 1-ОД-6-ОД (ч.1) з основної діяльності університету. 251 с. Наказ «Про зміни в структурі педагогічного факультету» від 29.01.2015 р. № 5-ОД. С.: 43, 46.

38. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3973. Накази №№ 6-ОД(ч.3)-24-ОД з основної діяльності університету. 256 с. Наказ «Про зміни у структурі природничого факультету та переліку випускових кафедр університету» від 27.03.2015 р. № 14-ОД. С. 195.

39. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Спр. № 3975. Накази №№ 25-ОД-43-ОД з основної діяльності університету. 340 с. Наказ «Про реорганізацію кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини й кафедри географії та екології, перейменування кафедри туризму та економічної теорії, створення навчальної лабораторії технології виробництва продукції (товарів, робіт, послуг), затвердження переліку випускових кафедр університету» від 31.08.2015 р. № 37-ОД. С.: 299-308.

40. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Наказ «Про реорганізацію кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти та реорганізацію кафедри мовознавчих дисциплін» від 30.06.2017 р. № 47-ОД.

41. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10. Оп. № 2. Поточний архів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Наказ «Про перейменування кафедр» від 25.09.2017 р. № 73-ОД.

42. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.29 Звіт вищого навчального закладу на початок 2005/2006 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

43. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.15 Звіт вищого навчального закладу на початок 2005/2006 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

44. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.288 Звіт вищого навчального закладу на початок 2006/2007 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

45. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.271 Звіт вищого навчального закладу на початок 2006/2007 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

46. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.489 Звіт вищого навчального закладу на початок 2007/2008 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

47. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.471 Звіт вищого навчального закладу на початок 2007/2008 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

48. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.972 Звіт вищого навчального закладу на початок 2008/2009 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

49. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.957 Звіт вищого навчального закладу на початок 2008/2009 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

50. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, Оп. 2, Спр.1207 Звіт вищого навчального закладу на початок 2009/2010 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

51. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.1181 Звіт вищого навчального закладу на початок 2009/2010 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

52. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.1636 Звіт вищого навчального закладу на початок 2010/2011 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

53. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.1601 Звіт вищого навчального закладу на початок 2010/2011 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

54. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.1997
Звіт вищого навчального закладу на початок 2011/2012 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

55. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.1946
Звіт вищого навчального закладу на початок 2011/2012 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

56. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.2515
Звіт вищого навчального закладу на початок 2012/2013 навчального року (денна форма навчання). Форма 2-3 нк.

57. Кам'янець-Подільський міський архів. Ф.10, оп. 2, спр.2516
Звіт вищого навчального закладу на початок 2012/2013 навчального року (заочна форма навчання). Форма 2-3 нк.

Vasil Kobylnyk, Ludmila Horchak

Preparing of specialists in Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University

In the article the activities of Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University on preparing the specialists are analyzed, in particular, the emphasis is made on the main activities on implementating the norms of the Law of Ukraine "On Higher Education", the list of specialties licensed and accredited during 2014-2018 is outlined. Attention is paid to changes in the organizational structure of the university during 2014-2018. The generalization of statistical information on the number of graduates of Kamianets-Podilskiy Ivan Ohiienko National University was conducted.

Key words: *higher education, university, licensing, accreditation, specialty, direction of education, graduate, reporting*

Одержано 28 червня 2018 року